



دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی در مانی جندی شاپور اهواز

معاونت پشتیبانی
مدیریت مالی
کمیته حسابداری تعهدی

راهنمای کاربردی گزارش گیری در نظام نوین مالی

تهیه و تنظیم: آزاده کردانی

راهنمای کاربردی

گزارش گیری

در نظام نوین مالی

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

کمیته مسابرداری تعهدی مدیریت امور مالی

تهیه و تنظیم : آزاده کردانی

بنام خدا

دانشگاه های علوم پزشکی در کشور وظیفه مهم و خطیر آموزش، بهداشت و درمان با گستردگی، تنوع و پراکندگی واحدهای تحت پوشش (در شش حوزه پشتیبانی، بهداشت، درمان، آموزش، دانشجویی فرهنگی و پژوهشی) در اقصی نقاط استان که بطور عمده کمتر توسعه یافته و محروم هستند را عهده دار می باشد. همه این موارد بیانگر تنوع و پیچیدگی مدیریت در دانشگاه هاست که در نهایت می باید با برنامه ریزی صحیح و به موقع و تخصیص بهینه منابع موجب تولید سلامت و ارتقاء شاخص های بهداشتی و درمانی برای دستیابی به اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی در غالب برنامه های پنج ساله و چشم انداز بیست ساله گردد.

بدیهی است لازمه تصمیم گیری درست و به موقع در اختیار داشتن اطلاعات و آمار دقیق و کافی است و برنامه ریزی و تقسیم بهینه منابع نیز بدون اطلاعات صحیح امکان پذیر نخواهد بود.

در این راستا سیستم های حسابداری و مالی نقش اساسی و مهمی در تولید گزارشات و اطلاعات مورد نیاز مدیران ایفا می نماید و اگر بر پایه اصول علمی بنا شده باشد همچون مشعلی روشن فرا روی مدیران در مسیر انجام وظایف قرار خواهد گرفت.

رجاء واثق دارد در حال حاضر سیستم های مالی دانشگاه ها توان و ظرفیت پاسخگویی به نیاز مدیران و بهره برداران را ندارد و قادر نبوده با بکارگیری ابزار و تکنولوژی روز همراه با اصول علمی حسابداری متناسب با پیشرفت های آن اطلاعات و گزارشات قابل قبولی را ارائه نماید.

در سال های اخیر یکی از دغدغه های فکری مسئولین ارشد وزارت متبوع اصلاح ساختار نظام مالی دانشگاه ها بوده که با درک خردمندانه مبادرت به تغییر رویکرد حسابداری نقدی به حسابداری تعهدی و قیمت تمام شده نموده اند و تاکنون گام های اساسی نیز در همین زمینه برداشته اند.

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز با اعتقاد راسخ و احساس ضرورت شدید، اقدام به اصلاح سیستم های حسابداری نموده و و بسترهای لازم به منظور اجرایی کردن برنامه های نظام نوین مالی را بعمل آورده و از ابتدای سال ۱۳۸۹ و در سال همت مضاعف، تلاش مضاعف علیرغم وجود پاره ای تنگناها همت خود را بر آن داشت و برنامه حسابداری تعهدی و نظام نوین مالی را به فعل در آورده با این امید که راهگشای معضلات فراوان دانشگاه گردد.

کتابچه حاضر بخشی از اهتمام و تلاش همکاران امور مالی در کمیته حسابداری تعهدی مدیریت امور دانشگاه است. امید آنکه بتوانند به عنوان راهنمای اجرای حسابداری تعهدی و نرم افزار نظام نوین مالی برای همه حسابداران و کارشناسان ذیربط مورد استفاده قرار گیرد.

در خاتمه جا دارد از کلیه همکاران و عزیزانی که در فراهم ساختن امکانات و بسترهای استقرار حسابداری تعهدی زحمات و تلاش های بی شائبه و شبانه روزی را متحمل شده اند تشکر و قدردانی بعمل آورده و آرزو مندم شاهد استقرار این طرح کارآمد و حصول نتایج مثبت آن در دانشگاه باشیم.

دکتر محمد حسین سرمست

رئیس دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

موضوع حسابداری : حسابداری زبان تجارت خوانده می شود، زیرا از طریق گزارشهای مالی که

محصول نهایی فرآیند حسابداری است ، اطلاعات لازم درباره هر واحد اقتصادی در اختیار اشخاص و موسسات ذینفع و علاقمند قرار می گیرد. این اشخاص شامل : مدیران ، صاحبان سرمایه ، اعتبار دهندگان ، سازمانهای مالی و اقتصادی دولتی ارگانهای نظارتی می باشند . بدین ترتیب ، منظور از حسابداری فراهم آوردن گزارشهای مالی برای انواع موسسات است.

حسابداران افرادی هستند متخصص در امور مالی که می توانند انواع گوناگون اطلاعات مالی را بفهمند و بکار برند. توانایی ثبت معاملات و درک آنچه می گذرد برای حسابداران، کافی نیست ، بلکه آنان باید بتوانند اطلاعات مالی را بگونه ای برای دیگران بیان و ارائه کنند که قابل درک و مفهوم باشد . چنین کاری برای کسانی که حسابداری می دانند در قالب گزارشهای مالی امکان پذیر است .

بنابراین ، حسابداری فن ثبت ، طبقه بندی و تلخیص اطلاعات طبقه بندی شده به شکل گزارشهای مالی است .

انواع گزارشهای حسابداری

انواع عمده گزارشهای حسابداری عبارت است از :

الف - صورتهای مالی اساسی شامل ۱- ترازنامه ۲- صورت سودوزیان ۳- صورت سودوزیان جامع ۴- صورت جریان وجوه نقد

ب - اظهارنامه مالیاتی

ج - گزارشهای خاص مدیریت

د - گزارشهای خاص به سازمانهای دولتی

ترازنامه :

گزارشی که وضعیت دارایی ، بدهی و سرمایه یک موسسه را براساس قواعد حسابداری در یک تاریخ مشخص نشان می دهد ، ترازنامه یا صورت وضعیت مالی نامیده می شود.

ترازنامه به معادله حسابداری تشابه کامل دارد :

داراییها - بدهیها = سرمایه (خالص داراییها در نظام نوین مالی)

در ترازنامه اقلام طبقه بندی هستند ، هدف اصلی از طبقه بندی اقلام ترازنامه ، تنظیم و ارائه خلاصه اطلاعات مالی است بطوریکه مفهوم و مفید باشد .

در نظام نوین مالی سه طبقه و ۹ گروه حساب داریم که شامل



هرکدام از این گروه حسابها، با حسابهای کل معین و جز معین که ریزترین مشخصه حساب است طبقه بندی می شوند مثلاً از طبقه ترازنامه ای، گروه دارایی جاری، حساب کل موجودی نقد، معین: موجودی نزد بانکها و جزء معین بانک اعتبارات می رسیم.

در هنگام ثبت اسناد ما باید جزمعین هر حساب را ثبت کنیم. پس حسابهای تفضیلی حسابهایی هستند که بطور مستقل تعریف و کدگذاری می شوند لیکن به تنهایی مفهوم مالی و گزارشگری نداشته و زمانیکه در کنار حساب جزء معین قرار می گیرند دارای مفهوم حسابداری شده و به شرح رویداد کمک می کنند.

گزارش جامع حسابها در نظام نوین مالی

فهرست جامع حسابها را از منوی مدیریت مالی / مرور حسابها / سایر گزارش ها/فهرست حسابها می بینیم .

فهرست حسابهای نظام نوین مالی						
ردیف	کد	شرح	ماهیت	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
طبقه		ترازنامه ای				
گروه		۱ دارائی های جاری				
کل		۱۰ موجودی نقد				
معین		۱۰۰۱ موجودی نزد بانک ها				
۱	۱۰۰۱۰۱	بانک اعتبارات	بدهکار	دارد		دارد
۲	۱۰۰۱۰۲	بانک پرداخت حقوق بازنشستگان و موظفین	بدهکار	دارد		
۳	۱۰۰۱۰۳	بانک اسناد کسور بازنشستگی	بدهکار	دارد		
۴	۱۰۰۱۰۴	بانک درآمد ها	بدهکار	دارد		دارد
۵	۱۰۰۱۰۵	بانک وجوه سپرده	بدهکار	دارد		دارد
۶	۱۰۰۱۰۷	بانک دریافت درآمد خانه های سازمانی	بدهکار	دارد		
۷	۱۰۰۱۰۸	بانک پرداخت خانه های سازمانی	بدهکار	دارد		

که در آن ماهیت حساب ها حساب های تفضیلی و مرکز هزینه را مشخص می کند که کمک زیادی به تهیه و ثبت اسناد حسابداری و درک ماهیت حسابها می کند.

دفتر روزنامه : کلیه عملیات مالی موسسه بطور مداوم در طول دوره مالی تجزیه و تحلیل و سپس در یک دفتر ثبت اولیه به نام دفتر روزنامه ثبت می شود . اطلاعات مندرج در اسناد به اجزای بدهکار و بستانکار تجزیه ، و عملیات به طور کامل در تاریخ وقوع در دفتر روزنامه ثبت می شود.

گزارش گیری از دفتر روزنامه در نظام نوین مالی

مدیریت مالی / دفاتر مالی / دفتر روزنامه

دانشگاه علم پزشکی و خدمات بهداشتی منان اهواز					
دفتر روزنامه سال ۱۳۸۹					
شماره	تاریخ	بک	شرح	بدهکار (ریال) /	بستانکار (ریال) /
		۱۰	موجودی نقد	۴۴,۰۰۰,۰۰۰	
		۱۲	حسابهای رابط بدهکار	۳۸۲,۵۰۰,۰۰۰	
		۹۱	حسابهای انتظامی دریافت کهرداخت	۴۴,۰۰۰,۰۰۰	
		۱۰	موجودی نقد		۴۴,۰۰۰,۰۰۰
		۱۰	موجودی نقد		۳۸۲,۵۰۰,۰۰۰
		۹۱	حسابهای انتظامی دریافت کهرداخت	۴۴,۰۰۰,۰۰۰	
		۳۳	حسابهای رابط بستانکار	۹۰۰,۰۰۰	
		۳۳	حسابهای رابط بستانکار	۶۹,۳۵۰,۸۹۶	
		۱۰	موجودی نقد	۶۹,۳۵۰,۸۹۶	
		۱۰	موجودی نقد	۹۰۰,۰۰۰	
		۳۳	حسابهای رابط بستانکار	۹۲,۰۰۰,۰۰۰	
		۱۰	موجودی نقد	۹۲,۰۰۰,۰۰۰	
		۱۱	وجه بانکی غیر قابل برداشت	۱۵,۱۴۴,۳۶۴	
		۱۲	حسابهای رابط بدهکار	۸۴,۰۰۰	
		۳۳	حسابهای رابط بستانکار	۱۶,۲۰۰,۰۰۰	
		۱۰	موجودی نقد	۸۴,۰۰۰	
		۱۰	موجودی نقد	۱۶,۲۰۰,۰۰۰	
		۴۴	درآمد مرکز ستاد، معاونت ها و ..	۱۵,۱۴۴,۳۶۴	

دفتر کل :

تمام اقلامی که در دفتر روزنامه ثبت شده اند به دفتر کل منتقل می شوند. یعنی نام حسابی که در دفتر روزنامه بدهکار یا بستانکار شده است را در دفتر کل پیدا می کنند و به دفتر کل انتقال می دهند. فرایند انتقال اقلام بدهکار و بستانکار را از دفتر روزنامه به حسابهای مربوط در دفتر کل نقل به حسابها می گویند که در حسابداری مکانیزه این انتقال به صورت سیستمی انجام می گردد.


گزارش گیری از دفتر کل در نظام نوین مالی

مدیریت مالی / مرور حسابها / دفاتر مالی / دفتر کل




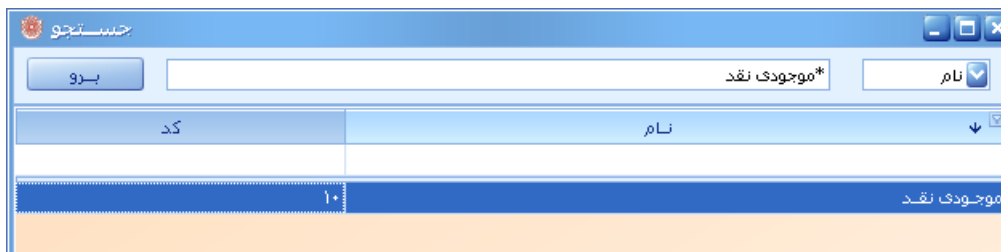
پنجره ای باز می شود که در تمام گزینه های مرور حسابها فرم کلی تقریباً مشابهی دارد و تفاوت در بعضی از تنظیمات پنجره است .

مشخصات حساب را از سه راه می توانیم وارد نماییم

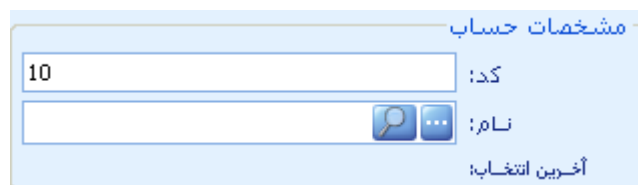
- ۱- از طریق ساختار درختی بر روی  کلیک می کنیم در پنجره باز شده حساب کل را انتخاب می کنیم مثلا در گروه دارایی های جاری موجودی نقد ، یک حساب کل است .



- ۲- از طریق دکمه جستجوی حساب  و نوشتن عنوان حساب کل در کادر جستجو



- ۳- اگر کد حساب کل مورد نظر را بدانیم می توانیم در این قسمت وارد نماییم



این موارد در تمام قسمت های برنامه نظام نوین مالی یکسان هستند لذا در قسمت های دیگر از تکرار این مطالب خودداری می نمایم .

در این پنجره از طریق انتخاب یا عدم انتخاب حساب تفضیل ۲ تفضیل ۱ و ... گزارش تغییر می کند.

با انتخاب تفضیل ۲ منبع اعتباری مورد نظر را انتخاب می کنیم در مواردی که در جستجوی اقلام در یک حساب و یا یک منبع اعتباری هستیم می توانیم محدوده گزارش را تنگ تر کنیم و یا با عدم انتخاب محدوده را وسیع نماییم .

در سمت چپ پنجره مشخصات سند را وارد می نماییم ، تاریخ گزارش ، شماره سند، کد کنترل ، و حتی محدوده اعداد مثلا کوچکتر یا بزرگتر ، مساوی از ۲۰۰۰۰ و شناسه مرکز واحدا تباعه مشخص کنیم و گزارش آن واحد را بگیریم و یا براساس شرح سند و یا شرح ردیف که در هنگام تنظیم سند وارد نموده ایم . در قسمت پایین سمت چپ پنجره سه سربرگ وجود دارد که در تنظیمات گزارش بسیار مفید هستند . شامل پیش نویس ها را علامت می زنیم گزارش عملکرد روزانه آن حساب را می دهد سندهایی که با شماره صفر می آیند اسنادی هستند که نهایی نشده اند.

دانشگاه علم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اهواز

حساب کل: موجودی نقد کد: ۱۰

دفتر کل

تا تاریخ: ۱۳۸۹/۰۶/۳۰

از تاریخ: ۱۳۸۹/۰۱/۰۱


وجوه: ریال

ردیف	شماره سند	تاریخ سند	شرح	بدهکار	بستانکار	مبلغ	نقش
۱	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۴	سند ارسال شده از داروسازی (۳-۱۱۱۲)	۸۸,۴۴۶,۳۷۶	۸۸,۴۴۶,۳۷۶	۸۸,۴۴۶,۳۷۶	بدهکار
۲	-	۱۳۸۹/۰۴/۰۶	سند ارسال شده از رستاری و مامایی (۳-۱۱۱۲)	۵,۱۹۵,۰۰۰	۹۲,۶۲۱,۳۷۶	۹۲,۶۲۱,۳۷۶	بدهکار
۳	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۶	سند ارسال شده از: ۱۵۰ اجزای ۱۷ شهریور (۳-۱۱۲۱۵۱۰۰)	۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۹۲,۶۲۱,۳۷۶	۲,۰۹۲,۶۲۱,۳۷۶	بدهکار
۴	-	۱۳۸۹/۰۴/۲۳	سند ارسال شده از گوند (۳-۱۱۲۲۶)	۲۵۲,۳۲۳,۶۴۹	۲,۳۴۴,۹۴۴,۹۵۵	۲,۳۴۴,۹۴۴,۹۵۵	بدهکار
۵	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۵	سند ارسال شده از (ادان) (۳-۱۱۲۱۰)	۵۶۶,۲۶۰,۱۶۷	۲,۹۱۱,۲۰۵,۱۰۲	۲,۹۱۱,۲۰۵,۱۰۲	بدهکار
۶	-	۱۳۸۹/۰۴/۰۶	سند ارسال شده از رستاری و مامایی (۳-۱۱۲۱۲)	۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۹۱۱,۲۰۵,۱۰۲	۲,۹۱۱,۲۰۵,۱۰۲	بدهکار
۷	-	۱۳۸۹/۰۴/۲۷	سند ارسال شده از دندان پزشکی (۳-۱۱۲۰۵)	۱۸۱,۸۱۵,۵۹۲	۲,۱۲۹,۰۲۰,۶۹۴	۲,۱۲۹,۰۲۰,۶۹۴	بدهکار
۸	-	۱۳۸۹/۰۴/۲۷	سند ارسال شده از بندر ماهشهر (۳-۱۱۲۱۷)	۱۹۲,۲۱۹,۶۶۲	۲,۳۲۱,۲۴۰,۳۵۷	۲,۳۲۱,۲۴۰,۳۵۷	بدهکار
۹	-	۱۳۸۹/۰۴/۲۸	سند ارسال شده از اندیس سگ (۳-۱۱۲۱۲)	۵۵۱۱,۰۰۰	۲,۳۲۱,۲۴۰,۳۵۷	۲,۳۲۱,۲۴۰,۳۵۷	بدهکار
۱۰	-	۱۳۸۹/۰۴/۲۹	سند ارسال شده از بندر ماهشهر (۳-۱۱۲۱۷)	۱,۹۲۵,۰۰۰	۲,۳۲۱,۲۴۰,۳۵۷	۲,۳۲۱,۲۴۰,۳۵۷	بدهکار
۱۱	-	۱۳۸۹/۰۴/۳۰	سند ارسال شده از سینا (۳-۱۱۱۰۷)	۲,۰۸۸,۳۸۶,۳۸۹	۴,۴۰۹,۶۲۶,۷۴۶	۴,۴۰۹,۶۲۶,۷۴۶	بدهکار
۱۲	-	۱۳۸۹/۰۴/۲۷	سند ارسال شده از معاونت بهداشتی (۳-۱۱۷۱۱)	۱,۰۵۸,۱۲۹,۵۴۹	۵,۴۶۷,۷۵۶,۲۹۵	۵,۴۶۷,۷۵۶,۲۹۵	بدهکار
۱۳	-	۱۳۸۹/۰۴/۲۷	سند ارسال شده از معاونت بهداشتی (۳-۱۱۷۱۱)	۷۶,۹۹۶,۷۶۰	۶,۲۳۴,۷۵۳,۰۵۵	۶,۲۳۴,۷۵۳,۰۵۵	بدهکار
۱۴	-	۱۳۸۹/۰۴/۲۷	سند ارسال شده از معاونت بهداشتی (۳-۱۱۷۱۱)	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۶,۲۳۴,۷۵۳,۰۵۵	۶,۲۳۴,۷۵۳,۰۵۵	بدهکار
۱۵	-	۱۳۸۹/۰۵/۰۲	سند ارسال شده از: ستاد و مامان (ادان) (۳-۱۱۲۰۷)	۲,۱۲۳,۰۰۰	۶,۲۳۴,۷۵۳,۰۵۵	۶,۲۳۴,۷۵۳,۰۵۵	بدهکار

دفتر معین: در موسسات بزرگ نگهداری و گزارش اطلاعات تفضیلی یا جزئیات انواع معینی از معاملات که نمی تواند به سهولت از دفتر کل بدست آید ، ضرورت دارد. در این صورت ، از دفاتری که جنبه کمکی ، فرعی و تکمیلی دارند، استفاده می شود. این گونه دفاتر را اصطلاحاً دفتر معین می گویند. برای هر حساب دفتر کل که شامل حسابهای جداگانه متعددی است ، دفتر معین نگهداری می شود.

برای مثال ، اگر موسسه دارای ده حسابجاری در بانک باشد، از دفتر معین بانک استفاده می کند که در اینصورت حساب بانک دفتر کل یک حساب کنترلی خواهد بود. یا در مورد بستانکاران متعدد ، برای اینکه اطلاعات تفصیلی در مورد معاملات هر فروشنده به سرعت استخراج شود ، برای هر مشتری باید حسابی جداگانه نگهداری شود به همین دلیل در دفتر کل حسابی به نام کنترل بستانکاران در دفتر کل افتتاح جمع افزایش یا کاهش در حسابهای بستانکاران در آن ثبت می شود و حساب هر یک از بستانکاران (فروشنندگان) نیز در دفتری به نام دفتر معین بستانکاران نگهداری می گردد.

گزارشگیری از دفاتر معین در نظام نوین مالی

برای گزارش گیری دفاتر معین در نظام نوین مالی از مرور حسابها /دفاتر مالی /دفتر معین را انتخاب می کنیم در قسمت مشخصات حساب از ساختار درختی ... و یا جستجو  برای انتخاب کد حساب استفاده می کنیم برای نمونه در پنجره باز شده مشخصات حساب، کد حساب گروه : بدهی های جاری ، حساب کل: حسابهاو اسنادپرداختنی شبه تجاری و معین: حساب های پرداختنی شبه تجاری را انتخاب می کنیم



و در ادامه گزارش تفضیل ۱ و ۲ را اگر می‌خواهیم محدوده گزارش را تنگ تر کنیم انتخاب کرده گزارش دفتر را در سطح معین به ما میدهد. نحوه گزارش گیری در تمام پنجره ها یکسان است و فقط تنظیمات را می‌توانیم به دلخواه و بر حسب نیاز تغییر دهیم .

گزارشگیری از دفاتر جزء معین در نظام نوین مالی

مرور حسابها / دفاتر مالی / دفتر جزء معین

این گزارش در رده خود پرکاربردترین گزارش است. چون برای رفع اختلاف ها بسیار کاربرد دارد برای نمونه یکی از جز معین های حساب بانک ، بانک اعتبارات است . پس از انتخاب در تفضیل ۱ مشخص می‌کنیم کدام بانک و کدام حساب جاری و در قسمت تنظیمات دیگر شامل پیش نویس را علامت می‌زنیم . همه ثبتهایی که در مورد آن حساب بانک در تنظیم سند انجام داده ایم در ستونهای بدهکار یا بستانکار می‌آورد که می‌توانیم با گزارش نقدی بانک کنترل کنیم و موارد اختلاف را بیابیم .

سایر گزارشها	تنظیمات دیگر	نمایش نتیجه به تفکیک
<input checked="" type="checkbox"/> شامل پیش نویس	<input type="checkbox"/> فقط اسناد نقدی	<input type="checkbox"/> عدم نمایش مانده صفر
<input checked="" type="checkbox"/> نمایش جمع معین	<input checked="" type="checkbox"/> نمایش جمع کل	<input checked="" type="checkbox"/> با محاسبه نقل از قبل
	<input type="checkbox"/> استفاده از تاریخ کاربر به جای تاریخ سند	<input type="checkbox"/> استفاده از کد کنترل در نتیجه به جای شماره سند
		<input type="checkbox"/> شامل اسناد اختتامیه

دانشگاه علم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اهواز

دفتر جز، معین

حساب جز، معین: بانک اعتبارات کد: ۱۰۰۱۰

وجوه: ریال

از تاریخ: ۱۳۸۹/۰۱/۰۱ تا تاریخ: ۱۳۸۹/۰۷/۱۵

ردیف	شماره سند	تاریخ سند	شرح	بدهکار	بستانکار	مانده	تراز
۱	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۵	سند ارسال شده از-فاجاری (۳۱۱۲۱۸۲۱۲)	۱۴۷,۴۲۲,۷۷۷		۱۴۷,۴۲۲,۷۷۷	بد
۲	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۵	سند ارسال شده از-فاجاری (۳۱۱۲۱۸۲۱۲)	۱۷۵,۰۰۰,۰۰۰		۲۲۲,۴۲۲,۷۷۷	بد
۳	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۵	سند ارسال شده از-فاجاری (۳۱۱۲۱۸۲۱۲)	۱۱۰,۳۸۶,۳۰۰		۴۳۲,۸۰۹,۰۷۷	بد
۴	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۵	سند ارسال شده از-فاجاری (۳۱۱۲۱۸۲۱۲)	۱۲۷,۶۸۲,۸۲۵		۵۶۰,۴۹۱,۹۰۲	بد
۵	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۵	سند ارسال شده از-فاجاری (۳۱۱۲۱۸۲۱۲)	۲۸۹,۷۷۵,۲۲۱		۸۵۰,۲۶۷,۱۲۳	بد
۶	-	۱۳۸۹/۰۴/۰۶	سند ارسال شده از-گلستان (۳۱۱۱۱۱۶)	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰		۹۵۰,۲۶۷,۱۲۳	بد
۷	-	۱۳۸۹/۰۴/۰۸	سند ارسال شده از-گلستان (۳۱۱۱۱۱۶)	۱۶۱۳,۰۶۰,۶۲۰		۲,۵۶۳,۱۰۷,۵۵۳	بد
۸	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۲	سند ارسال شده از-گلستان (۳۱۱۱۱۱۶)	۲,۷۲۲,۵۳۹,۲۸۶		۶,۲۸۵,۶۴۶,۸۳۷	بد
۹	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۵	سند ارسال شده از-پزشکی (۳۱۱۳۰۰۰)	۲,۴۶۶,۴۲۱,۴۷۹		۸,۷۵۰,۰۶۸,۳۱۶	بد
۱۰	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۴	سند ارسال شده از داروسازی (۳۱۱۳۰۰۳)	۹۶,۰۸۴,۲۹۶		۸,۸۴۶,۱۵۲,۶۱۲	بد
۱۱	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۴	سند ارسال شده از داروسازی (۳۱۱۳۰۰۳)	۹۲,۴۴۳,۷۳۳		۸,۹۳۸,۵۹۶,۳۴۵	بد
۱۲	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۴	سند ارسال شده از داروسازی (۳۱۱۳۰۰۳)	۸۸,۴۴۶,۲۷۶		۹,۰۲۷,۰۴۲,۶۲۱	بد
۱۳	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۴	سند ارسال شده از داروسازی (۳۱۱۳۰۰۳)	۵۲,۸۹۵,۵۲۲		۹,۰۷۹,۹۳۸,۱۴۳	بد
۱۴	-	۱۳۸۹/۰۴/۱۴	سند ارسال شده از داروسازی (۳۱۱۳۰۰۳)	۱۱۱,۲۱۰,۲۰۲		۹,۱۹۱,۱۴۸,۳۴۵	بد

تراز آزمایشی: در سیستم حسابداری دو طرفه، هر معامله به مبلغ بدهکار و بستانکار مساوی در دفاتر ثبت می شود و اگر حسابها درست مانده گیری شده باشند جمع مانده های بدهکار باید با جمع مانده های بستانکار مساوی باشد. یکی از وسایلی که حسابداران برای آزمون صحت مدارک حسابداری مورد استفاده قرار می دهند، تراز آزمایشی است. تراز آزمایشی فهرستی است از مانده حسابهای دفتر کل که معمولاً در پایان هر ماه تهیه می شود. در ایران معمولاً تراز آزمایشی به شکل چهارستونی تهیه می شود که در دو ستون اول جمع گردش اقلام بدهکار و بستانکار هر حساب و در دو ستون آخر مانده های بدهکار یا بستانکار هر حساب دفتر کل نوشته می شود.

گزارشگیری از تراز آزمایشی در نظام نوین مالی

از منوی مدیریت مالی / مرور حسابها/ تراز آزمایشی / حسابهای کل / حسابهای معین / حسابهای جزء معین در پنجره باز شده برای اینکه همه حسابهای ما را به ترتیب گروه حسابها بیاورد در مشخصات کد حساب و تفصیل ۱ و ۲ هیچ چیزی وارد نمی کنیم فقط شامل پیش نویس ها را علامت می زنیم و پس از تایید تراز آزمایشی همه حسابها با توجه به اینکه چه سطحی از گزارش را انتخاب کرده ایم به ما نشان می دهد. از

روی حسابها و ماهیت حسابها و مانده حسابها و کنترل با حساب بانک درآمد و رابط اعتبارات و به درستی یا نادرستی کلیه عملیات حسابداری پی می بریم

دانشگاه علم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

تراز آزمایشی حسابها - جز. معین

از تاریخ: ۱۳۸۹/۰۱/۰۱ تا تاریخ: ۱۳۸۹/۰۴/۱۵

ردیف	توضیح	گردش		مانده
		بیتوجه	بیتوجه	
۱-	موجودی نقد	۵,۲۴۸,۸۱۹,۸۰۱,۶۳۳	۵,۰۷۰,۳۳۵,۰۷۵,۰۴۴	۱۷۸,۴۸۹,۴۷۶,۵۸۹
۱۰۰۱	موجودی نزد بانکها	۵,۰۹۳,۵۵۳,۱۲۸,۸۸۸	۴,۹۷۴,۸۴۱,۵۷۳,۸۱۸	۱۱۷,۷۱۰,۲۸۵,۰۷۰
۱۰۰۱	بانک اعتبارات	۴۵,۰۱۲۵,۱۹۱,۵۹۶	۴,۳۵۸,۲۰۸,۲۷۶,۲۴۲	۴۰,۶۵۶,۹۸۶,۳۵۴
۱۰۰۱	بانک پرداخت حقوق بازنشستگان و معطلین	۲۱۲,۲۴۹,۵۵۵,۱۴۲	۲۷۸,۸۵۱,۳۱۴,۶۷۹	۶۶,۶۰۱,۷۵۹,۵۳۷
۱۰۰۱	بانک درآمد ها	۶۹۲,۶۸۲,۷۲۹	۶۹۲,۶۸۲,۷۲۹	۰
۱۰۰۱	بانک وجوه سپرده	۵۲,۲۱۴,۸۲۹,۱۸۸	۲۷,۸۴۲,۱۵۲,۶۱۵	۲۴,۳۷۲,۶۷۶,۵۷۳
۱۰۰۱	بانک دریافت درآمد فائده های سازمانی	۶۱,۳۵۵,۸۰۰	۴۲,۴۲۲,۸۳۲	۱۸,۹۳۲,۹۶۷
۱۰۰۱	بانک دریافت فائده های سازمانی	۲,۶۵۹,۲۲۰,۱۶۸	۲۷۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۳۸۷,۲۲۰,۱۶۸
۱۰۰۱	بانک هدایای فاضل	۶,۴۵۵,۹۵۲,۱۸۸	۶,۷۷۵,۶۸۹,۵۴۹	۳۱۹,۷۳۷,۳۶۱
۱۰۰۱	بانک عمومی	۲۱۱,۳۲۳,۶۰۱,۶۷۷	۲۰۲,۷۵۸,۶۰۷,۹۹۹	۸,۵۶۴,۹۹۴,۶۷۸
۱۰۰۶	موجودی صندوق	۱۴۵,۲۶۵,۷۱۳,۱۵۸	۹۰,۳۳۰,۸۱۱,۲۴۴	۵۴,۹۳۴,۹۰۱,۹۱۴
۱۰۰۶	صندوق	۱۴۵,۲۶۵,۷۱۳,۱۵۸	۹۰,۳۳۰,۸۱۱,۲۴۴	۵۴,۹۳۴,۹۰۱,۹۱۴
۱۰۰۷	تلفهات گردان	۱۱,۰۴۱,۷۹۹,۱۴۷	۴,۹۸۵,۵۷۹,۸۸۲	۶,۰۵۶,۲۱۹,۲۶۵
۱۰۰۷	تلفهات گردان اعتبارات	۹,۶۴۲,۶۲۹,۲۷۸	۳,۵۵۴,۰۵۷,۸۱۲	۶,۰۸۸,۵۷۱,۴۶۶
۱۰۰۷	تلفهات گردان پرداخت حقوق بازنشستگان و معطلین	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰
۱۰۰۷	تلفهات گردان رد وجوه سپرده	۸۲۰,۰۰۰	۸۲۰,۰۰۰	۰

تراز آزمایشی به روش نقدی

مرور حسابها/ تراز آزمایشی /تراز آزمایشی به روش نقدی

سر فصلهای بکار رفته در سندهای تعهدی را با نمونه مشابه در نقدی به ما نشان می دهد و برای مقایسه این تراز با تراز نقدی در سیستم قدیم کاربرد دارد و یا اگر سرفصلی را در تعهدی به طور دقیق نمی دانستیم از طریق آزمون و خطا و مقایسه با تراز نقدی که سیستم به ما می دهد به سر فصل تعهدی پی می بریم .

دو نمونه کاربردی از گزارش گیری و رفع مغایرت احتمالی

نمونه اول

فرض کنید تراز آزمایشی واحدتان را گرفته اید متوجه می شوید حساب موجودی نقد بستانکار است در حالی که حساب موجودی نقد ماهیت بدهکار دارد و یا با مانده حساب در دفاتر نقدی شما مغایرت دارد (در اهواز ما حسابداری نقدی و تعهدی را موازی با هم انجام می دهیم). می توانیم نتیجه بگیریم که دریافت اعتباری را ثبت نکرده ایم یا سند مثلاً تنخواه کارپرداز را به اشتباه بیش از مبلغ واقعی ثبت و پرداخت کرده ایم و یا به جای اینکه برای ارسال درآمد از بانک غیر قابل برداشت استفاده کرده باشیم از بانک اعتبارات استفاده کرده ایم. برای کشف دلیل مغایرت ابتدا در تراز آزمایشی جزء معین مشخص می کنیم این اختلاف در کدام سطح از حسابهاست. در می یابیم اختلاف در حساب بانک اعتبارات است و یا در حساب تنخواه گردان است (که با مانده تنخواه گردان نقدی اختلاف دارد).

- ۱- در گزارش **تراز آزمایشی جزء معین**، حساب بانک در تفضیل ۱ مثلاً بانک و حسابجاری را وارد می کنیم در تنظیمات دیگر شامل پیش نویس ها را علامت می زنیم و گزارش می گیریم اگر با حساب نقدی اختلاف نداشت به سراغ حساب اختصاصی می رویم و به روش قبل گزارش گرفته مانده ها کنترل می کنیم تا به حسابی که در آن اختلاف داریم برسیم.
- ۲- پس از پیدا کردن سطح حساب این بار به سراغ دفاتر مالی می رویم از شاخه مرور حسابها/دفاتر مالی /**دفتر جزء معین** را انتخاب کرده در پنجره باز شده کد حساب ۱۰۰۱۰۱ مربوط به بانک اعتبارات را وارد می کنیم بعد بانک و شماره حساب را از تفضیل ۱ انتخاب می کنیم اگر گزارش را در تاریخ معینی لازم داریم تاریخ پیش فرض سیستم را که از ابتدای سال تا روز گزارش است تغییر می دهیم. و در تنظیمات دیگر شامل پیش نویس ها را علامت می زنیم (برای اسنادی که هنوز نهایی نشده اند) پس از تایید، سیستم گزارش را به ترتیب اسنادی که در آن حساب بانک بدهکار یا بستانکار شده را نشان می دهد.
- ۳- پس از کنترل با حساب نقدی از طریق اقلامی که بازمانده اند به اشتباهاتمان در آن سند پی میبریم و می توانیم در مدیریت مالی /تنظیم اسناد حسابداری / لیست اسناد ثبت شده به آن سند خاص مراجعه کرده و با سند واقعی مقایسه و اختلاف را رفع نماییم. دفتر جزء معین همان دفتر روزنامه است که تمامی عملیات در آن دفتر ثبت شده است.

نمونه دوم

فرض کنید در گزارش تراز آزمایشی مانده حسابهای پرداختنی بدهکار است. به محض مشاهده این مانده متوجه می شویم اشتباهی رخ داده است. چون ماهیت حسابهای پرداختنی باید بستانکار و یا صفر باشد پس تراز آزمایشی را در سطح جزء معین می گیریم می بینیم که مانده بدهکار مربوط به حساب اداره مالیاتی - مالیات پیمانکاران با کد ۳۱۰۲۰۴ است مرحله اول گزارش گیری تمام شد باید به سراغ مرحله دوم برویم.

مرحله دوم: مرور حسابها/ دفاتر مالی / دفتر جزء معین را باز کرده و در کادر مشخصات حساب کد ۳۱۰۲۰۴ را وارد مینماییم. و تنظیمات پنجره را طبق نیاز تغییر داده گزارش می گیریم در این گزارش مشخص می شود که مانده بدهکار حساب در کدام سند بوجود آمده است.

مرحله سوم: در مدیریت مالی /تنظیم اسناد حسابداری / لیست اسناد ثبت شده سند مورد نظر را پیدا کرده اگر سند هنوز از رسیدگی رد نشده است سند را اصلاح می کنیم و اگر نهایی شده بود باید سند اصلاحیه بنویسیم.

اشتباه رایج بین واحدهای ما این بود که در هنگام شناسایی هزینه سند یک کد مثلا مطالبات پیمانکار را بستانکار می نمودند و هنگام پرداخت به تفکیک مالیات، مطالبات کارکنان، عوارض، را بدهکار و با حساب بانک پرداخت می کردند. در این روش مطالبات پیمانکار مانده بستانکار نشان می داد در حالیکه ما به آن شرکت بدهی نداشتیم و همچنین حساب مالیات و مطالبات کارکنان و عوارض، بدون اینکه در حساب پرداختنی بستانکار شده باشند، بدهکار شده بودند و ماهیت حساب اشتباه نشان داده می شد.

منابع:

- ۱- علی مدد. م، ملک آرای. ن - اصول حسابداری جلد اول - انتشارات سازمان حسابرسی
- ۲- دکتر نوروش. ا، دکتر مهرانی. س. مروری جامع بر حسابداری مالی بر اساس استانداردهای حسابداری ایران - انتشارات کتاب نو

